

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 159/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., H., zastúpeného advokátom JUDr. Š. P., Advokátska kancelária, H., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Humenné z 13. septembra 2007 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 61/2006 a uznesením Krajského súdu v Prešove z 23. júna 2008 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 186/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2008 faxom doručená sťažnosť Ing. J. J., H. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 61/2006-168

z 13. septembra 2007 a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 26. júna 2008 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 186/2007. Na základe výzvy sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 4. decembra 2008.

Z tvrdení obsiahnutých v sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol spoločným nájomcom nebytových priestorov vo vlastníctve Ž., B. (ďalej len „prenajímateľ“) nachádzajúcich sa na prízemí železničnej zastávky „Humenné Mesto“. Jeho spolunájomcom bol Ing. J. M. Nájomný pomer trval od roku 1996.

Prenajímateľ dal v roku 2000 obom spoločným nájomcom výpoveď z nájmu nebytových priestorov, *„ale obaja túto výpoveď považovali za nulitný právny úkon, pretože tam boli označení len ako fyzické osoby a nie ako podnikateľské subjekty“*. Prenajímateľ sa následne v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 11 C 1285/00 domáhal určenia neplatnosti predmetnej nájomnej zmluvy a vypratania nebytových priestorov. V tomto konaní Ing. M. uznal absolútnu neplatnosť zmluvy a zaviazal sa, že nebytové priestory vyprace. Sťažovateľ v konaní o povolení obnovy konania tvrdil, že *„netuší, kedy sa tak stalo, lebo sa nestretávali“*. Preto sa konanie o neplatnosti nájomnej zmluvy ďalej viedlo už len voči sťažovateľovi. Napokon bolo preukázané, že nájomná zmluva je platná. Sťažovateľ tak nebol povinný vypratať nebytové priestory.

Prenajímateľ 20. novembra 2002 znovu dal sťažovateľovi ako nájomcovi výpoveď z nájmu. Sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu o určenie neplatnosti tejto výpovede. Konanie sa viedlo pod sp. zn. 6 C 175/2003 a sťažovateľova žaloba bola zamietnutá, čo potvrdil na základe podaného odvolania i krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 67/05.

Sťažovateľ tvrdil, že 15. februára 2006 sa na pojednávaní Okresného súdu Košice I v inom konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 159/2003 dozvedel, že prenajímateľ považoval Ing. M. za nájomcu predmetných nebytových priestorov ešte v roku 2002, ba aj v roku 2003. Podľa sťažovateľa túto *„skutočnosť bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní a táto skutočnosť môže preňho privodiť priaznivejší výsledok vo veci. (...) Rozhodnou skutočnosťou (...) je to, že nebol relevantným spôsobom ukončený nájomný*

vzťah s druhým nájomcom do dňa keď bola daná výpoveď z nájmu. Ak by táto výpoveď bola z tohto dôvodu neplatná mohol byť žalobca (sťažovateľ, pozn.) doposiaľ nájomcom nebytových priestorov a prevádzkovať tam svoju podnikateľskú činnosť.“. Okresnému súdu preto adresoval návrh na obnovu konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 6 C 175/2003, ktorého predmetom bola neplatnosť výpovede prenajímateľa.

Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 61/2006 uznesením z 13. septembra 2007 návrh sťažovateľa na obnovu konania zamietol. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že nebolo rozhodujúce, či prenajímateľ *„považoval Ing. M. za nájomcu, ale či Ing. M. nájomcom v roku 2002 bol alebo nebol. Toto však nie je nová skutočnosť, ktorá by nemohla byť preverená v pôvodnom konaní. Naopak skutočnosti ohľadne platnosti, či neplatnosti nájomnej zmluvy a následných výpovedí boli predmetom viacerých súdnych konaní a samotný žalobca (sťažovateľ, pozn.) v konaní 6 C 175/2003 mohol navrhnúť, aby sa súd zaoberal tým, či výpoveď z nájmu z roku 2002 mala byť doručovaná aj druhému nájomcovi, resp. kto bol nájomcom nebytových priestorov a za akých okolností nájom zanikol alebo nie.“.*

Uznesenie okresného súdu napadol sťažovateľ odvolaním. Konštrukciu okresného súdu, ktorá tvorila základ pre jeho zamietavé rozhodnutie, označil za irelevantnú s poukazom na konanie okresného súdu vo veci sp. zn. 11 C 1285/00 ukončené rozsudkom č. k. 11 C 1285/00-112 z 10. októbra 2002. V tomto rozsudku okresný súd *„uvádza ako odporcu – žalovaného už len samotného žalobcu (sťažovateľa, pozn.) a nie Ing. J. M.“.* Sťažovateľ v odvolaní tiež zdôraznil, že *„neexistoval žiadny právny dôvod prečo by mal v konaní vedenom na okresnom súde 6 C 175/2003 vo veci určenia neplatnosti výpovede z nájmu zo dňa 20.11.2002, ktorú obdržal (...) nejaký právny dôvod sa domáhať skúmania, či Ing. J. M. ešte v roku 2002 v čase keď (...) bola daná výpoveď bol ešte jeho spolunájomcom ako tvrdí okresný súd“.*

Krajský súd uznesením z 23. júna 2008 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 186/2007 odvolaním napadnuté prvostupňové uznesenie potvrdil. V odôvodnení odvolací súd vychádzal zo skutočnosti, že sťažovateľ *„dňa 21.12.1996 uzavretím nájomnej zmluvy mal vedomosť o tom, že spolunájomcom je aj Ing. J. M. a samotná okolnosť,*

že Ing. M. bol nájomcom aj v roku 2002 nespĺňa znaky upravené v ustanovení § 228 ods. 1 písm. a/ O.s.p. teda nejde o takú skutočnosť, rozhodnutie alebo dôkaz, ktoré bez svojej viny nemohol použiť žalobca (sťažovateľ, pozn.) v pôvodnom konaní.“. Krajský súd sa taktiež stotožnil s názorom okresného súdu o možnosti preverenia existencie nájomného vzťahu medzi prenajímateľom a Ing. M. v roku 2002 ešte v pôvodnom konaní.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu vychádzal sťažovateľ z názoru, že povinnosťou oboch konajúcich súdov bolo „skúmať, či boli splnené všetky právne náležitosti aj vo vzťahu k môjmu spolunájomcovi, t. j. skúmať, či spolunájomca mal byť účastníkom konania na strane žalobcu spoločne so mnou a následne mal OS a KS zistiť, či aj spolunájomca obdržal túto výpoveď z 20.11.2002 ako ja“. V dôsledku nesplnenia uvedenej povinnosti boli podľa sťažovateľa porušené jeho označené základné práva.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1.

Základné právo Ing. J. J. na súdnu ochranu na domáhanie sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zákonom ustanoveným postupom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva, aby jeho vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o základných právach a ľudských slobôd v znení protokolu č. 11 postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 6C 61/2006 a následne na Krajskom súde v Prešove vedenom pod sp. zn. 8Co/186/2007 bolo porušené.

2.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Humenné č.k. 6C/61/2006-168 zo dňa 13. septembra 2007 a súčasne zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove č.k.8Co/186/2007 zo dňa 23. júna 2008.

3.

Ústavný súd ukladá Okresnému súdu Humenné, prejednať a rozhodnúť o veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 6C 61/2006 bez zbytočných prietahov

4.

Okresný súd Humenné je povinný uhradiť Ing. J. J. trovy konania v sume 6.732.-Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťdva slovenských korún) do dvoch mesiacov od

právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Š. P., Advokátska kancelária, H. (jeden úkon 3.176.-Sk plus 190 sk paušál, počet úkonov 2).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde ...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom ...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru (IV. ÚS 65/02, II. ÚS 147/02, II. ÚS 148/02, IV. ÚS 128/04), ktorou vyvodzuje z čl. 127 ods. 1 ústavy dôsledné uplatňovanie princípu subsidiarity brániaceho ústavnému súdu poskytovať ochranu právam uvedeným v tejto ústavnej norme, ak poskytovanie takej ochrany prináleží inému súdu.

Proti uzneseniu okresného súdu z 13. septembra 2007 vydanému v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 61/2006 mal sťažovateľ možnosť podať odvolanie, ktorú aj využil. O podanom opravnom prostriedku rozhodoval krajský súd, pričom táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie sťažovateľom označených práv rozhodnutím okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

K tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal vyslovenie porušenia jeho označených základných práv napadnutým uznesením krajského súdu z 23. júna 2008, ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným

postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Z odôvodnenia predloženej sťažnosti ústavný súd zistil, že námietky sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu ako súdu odvolacieho tento zhrnul v tomto vyjadrení: *„Ja sa nestotožňujem s takýmto odôvodnením rozhodnutí OS a KS, ktorým zamietli môj návrh na obnovu konania, lebo skutočnosť, či môj spolunájomca obdržal výpoveď zo dňa 20.11.2002, ako ja, som nemohol preukázať v pôvodnom konaní. A dokonca ŽSR túto skutočnosť ako účastník pôvodného konania vedome zamlčal.“* Odôvodnením mal v tomto prípade sťažovateľ na mysli záver konajúcich súdov, že vedomosť sťažovateľa o nájomnom vzťahu medzi jeho spolunájomcom a prenajímateľom nie je novou skutočnosťou zakladajúcou dôvod na obnovu konania.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Skutkový záver krajského (ale i okresného) súdu o tom, že sťažovateľom tvrdená skutočnosť neukončenia nájomného vzťahu medzi jeho spolunájomcom a prenajímateľom nie je novou skutočnosťou podľa § 228 ods. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ústavný nehodnotí ako zjavne neodôvodnený a arbitrárny, a to predovšetkým s ohľadom na názor okresného súdu vyjadrený v odôvodnení jeho uznesenia z 13. septembra 2007, podľa ktorého nebolo rozhodujúce, či sťažovateľ *„považoval Ing. M. za nájomcu, ale či Ing. M. nájomcom v roku 2002 bol, alebo nebol.“*

V ďalšej časti odôvodnenia sťažnosti (časť označená ako „III.“) sťažovateľ vytýkal konajúcim súdom nesplnenie povinnosti *„skúmať, či boli splnené všetky právne náležitosti aj vo vzťahu k môjmu spolunájomcovi, t. j. skúmať, či spolunájomca mal byť účastníkom konania na strane žalobcu spoločne so mnou a následne mal OS a KS zistiť,*

či aj spolunájomca obdržal túto výpoveď z 20.11.2002 ako ja.“, pričom však uviedol, že k tomuto nedostatku došlo „*v pôvodnom konaní*“.

Na inom mieste zas sťažovateľ uvádza, že „*OS a KS mali povinnosť skúmať aktívnu legitímáciu môjho spolunájomcu v pôvodnom konaní a v konaní o jeho obnove*“.

Uvedené námietky sú však vzhľadom na viazanosť návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) pre rozhodnutie ústavného súdu o sťažnostnom petite formulovanom sťažovateľom irelevantné, pretože predmetom konania ústavného súdu v tomto prípade nie je pôvodné konanie sp. zn. 6 C 175/03, ale konanie, v ktorom sa rozhodovalo o návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania. Pokiaľ sťažovateľ vytýkal i tomuto konaniu neskúmanie aktívnej legitímácie jeho spolunájomcu krajským súdom, ústavný súd uvádza, že zisťovanie tejto skutočnosti by bolo až predmetom konania po povolení jeho obnovy. Pre rozhodnutie o návrhu na obnovu konania nebolo relevantné to, či spolunájomca sťažovateľa bol aktívne legitimovaný v konaní o neplatnosti výpovede sp. zn. 6 C 175/03, ale to, či prípadná existencia nájomného vzťahu medzi prenajímateľom a Ing. M. je, alebo nie je novou skutočnosťou podľa § 228 ods. 1 písm. a) OSP. S touto otázkou sa konajúce súdy riadne vysporiadali, preto ústavný súd nezistil žiadnu ústavne relevantnú súvislosť medzi označenými základnými právami sťažovateľa a napadnutým uznesením krajského súdu. Takýto záver viedol ústavný súd k odmietnutiu predmetnej časti sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2009